

Kazakistan Korelilerinin Sosyo-Kültürel Yapısı

Socio-Cultural Structure of the Korean in Kazakhstan

Dongin Lee¹

Öz

"Kazakistan Korelilerinin Sosyo-Kültürel Yapısı" başlığı altında hazırlanmış olan bu çalışmada, Kazakistan'daki Koreli topluluğunun zorunlu göç tarihi ele alınarak, günümüzdeki durumu, özellikle de sosyo-kültürel yapısı irdelenmiştir. Kazakistan Korelileri, Kazakistan Cumhuriyeti'ni oluşturan birçok etnik gruptan biridir ve bilinen nüfusları yaklaşık olarak 100.000 civarındadır. Verilerin nicel araştırma ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak toplandığı bu çalışmada, Kazakistan Korelilerinin dil, din, eğitim, ekonomik durum ve etnik kimlik duygusu anket ve mülakat yolu ile araştırılıp bilgiler elde edilmiştir. Kazakistan Korelilerinin kültürü, geçmişte ve günümüzde yaşadıkları coğrafya, devlet politikaları, bölgede bulunan diğer topluluklar ve bunların kültürleri ile sıkı bir etkileşim içindedir. Bu bölgedeki Koreli nüfusun azlığı, ulusal özerkliğin olmayışı, yüksek kentsel yerleşim oranı gibi sebeplerden dolayı ve hızlı sosyo-ekonomik gelişmeye bağlı olarak Koreliler, kendi etnik kökenlerini bir noktaya kadar koruyabilmişler ve yoğun olarak başta Rus kültürü olmak üzere Kazak kültürüne de uyum sağlamışlardır. Özellikle dil konusuna gelecek olursak, Kazakistan Korelileri anadilleri olan Koreceyi neredeyse unutmuşlardır. Din durumunun özelliklerinden biri, diğer çoğu etnik gruplar gibi bir ana din oluşturmadan halkın çeşitli dinlere dağılım göstermesidir. Eğitim ve ekonomik durumu ise aynı coğrafyada bulunan diğer milletlerden daha yüksek ve istikrarlıdır.

Anahtar kelimeler: Kazakistan Korelileri, Sosyo-kültürel Yapı, Kazakistan, Orta Asya, Koreli, Göç, Diaspora, Azınlık, Kimlik, Etniklik

ABSTRACT

This study under the title "Sociocultural Structure of the Koreans of Kazakhstan" discusses the history of forced migration and the current sociocultural status of Koreans in Kazakhstan society. Kazakhstan Koreans are one of the ethnic groups that make up Kazakhstan and their population is around 100,000. The data for the study was collected by using quantitative and qualitative research methods to examine the language, religion, ethnic identity, education, economic and social life status of Korean in Kazakhstan. The culture of Koreans in Kazakhstan is in close contact with their past and present lands, state policies, other communities in the region, and their cultures. Due to the low Korean population in this region, a lack of national autonomy, high urban settlement rate, and rapid socioeconomic development, Koreans have adapted to Russian

Sorumlu yazar/Corresponding author:
Dongin Lee (Doktora Öğrencisi),
İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları,
İstanbul, Türkiye
E-posta: dfly1986@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8484-4785

Başvuru/Submitted: 24.04.2020
Revizyon Talebi/Revision Requested:
07.09.2020
Son Revizyon/Last Revision Received:
08.09.2020
Kabul/Accepted: 09.09.2020

Atıf/Citation: Lee, Dongin. "Kazakistan Korelilerinin Sosyo-Kültürel Yapısı.", *Avrasya İncelemeleri Dergisi - Journal of Eurasian Inquiries* 9, 2 (2020): 259-282.
<https://doi.org/10.26650/jes.2020.017>

culture and particularly to Kazakh culture while retaining part of their ethnic identity. They have almost forgotten Korean language which is their mother tongue. One of the characteristics of the state of religion is the distribution of people to various religions without having a main religion like most other ethnic groups. Their educational and economic situation is higher and more stable than other nations in Kazakhstan society.

Keywords: Kazakhstan Koreans, Socio-cultural Structure, Kazakhstan, Central Asia, Korean, Immigration, Diaspora, Minority, Identity, Ethnicity

EXTENDED ABSTRACT

This study under the title “Sociocultural Structure of the Koreans of Kazakhstan” discusses the history of forced migration and the current sociocultural status of Koreans in Kazakhstan society. The culture of Koreans in Kazakhstan is in close contact with their past and present lands, state policies, other communities in the region, and their cultures. Due to the low Korean population in this region, a lack of national autonomy, high urban settlement rate, and rapid socioeconomic development, Koreans have adapted to Russian culture and particularly to Kazakh culture while retaining part of their ethnic identity.

Kazakhstan Koreans are one of the ethnic groups that make up the Republic of Kazakhstan and their population is around 100,000. A large number of Koreans living in the northern region of Korea began to migrate to the eastern part of Russia in the second half of the 1800s to escape economic poverty. Then, in 1937, Stalin's ethnic pressure and forced immigration policy against minorities led to the migration of Koreans from Russia to Central Asia. In order to survive under the pressure of the Soviet system, they had to accept the Soviet system and live as Soviet citizens. After Gorbachev's policy of openness, most Central Asian Koreans moved to big cities and got higher education. They occupied relatively high social positions and began to play important social roles in the Soviet Union. At the same time, the Russification of Koreans in Russia has advanced rapidly. Therefore, the dissolution of the Soviet Union in 1991 caused another uncertainty and struggle in the Korean society of Central Asia. In this study, the socio-cultural status of Koreans settled in Kazakhstan is discussed and how Turkish people and Korean people affect each other and the consequences of these interactions.

The data for the study was collected by using quantitative and qualitative research methods to examine the language, religion, ethnic identity, education, economic, and social life status of Koreans in Kazakhstan. First, it has been observed that the most commonly used language in daily life is Russian among Kazakhstan Koreans. Followed by English and Kazakh. In terms of frequency of use and grammar level; Korean is the language with the lowest score. Language is one of the biggest factors in creating an ethnic identity in a society. Therefore, it can be seen to be one of the most important factors in the Russification of Koreans. Secondly, the Korean people in Kazakhstan do not belong to a certain common religion, they are distributed among different religions. Among the total population of Kazakh Koreans, there

are 5.2% Muslim, 49.4% Christian, 11.4% Buddhist and the other 28.5% do not belonging to any religion. In addition, the presence of Kazakh Koreans who are Russian Orthodox or Muslim in Kazakhstan shows that Kazakhstan Koreans have a religious interaction with the local people. Third, the rate of population in completing higher education among Kazakh Koreans is 47.1%, which is approximately 20% higher than the average of all ethnic groups in Kazakhstan. Kazakhstan Koreans, like South Korea and the Korean diaspora around the world, show a desire to provide their children with quality education. Fourth, it was observed that among the survey respondents, the number of senior title holders such as professors and doctors ranked first and private company executives ranked second. For this reason, it is understood that Kazakhstan Koreans live a more comfortable life in economic terms. Fifth, in terms of ethnic identity, 89.6% of Kazakhstan Koreans are proud to be Korean and 70.7% feel a sense of belonging to the Korean ethnic group. However, it was observed that their level of participating actively in Korean associations or social organizations related to Korea or sharing about Korea was relatively low. Finally, although some interviewees stated that they were exposed to ethnic discrimination in their daily lives, employment areas, or use of language, most of the interviewees stated that they considered this discrimination as a normal situation due to their being non-local people. According to the results of the survey, the number of Kazakh Koreans satisfied with living in Kazakhstan were in the majority.

Kazakh Koreans have been in constant contact with cultures from various regions such as Russia, Turkestan, and Europe. This experience has been used as a tool to adapt well to the local community. Also it has become the basis for harmonious relationships with other people. The Korean people of Kazakhstan make a great effort to preserve their ethnic origins and at the same time quickly adapt to the social changes of today. In addition, in order for this diaspora to establish healthy relations with the local state and to create a stable social order, it is necessary to be under careful observation and to support correctly the Kazakh Koreans, who are in this minority.

Giriş

Dünya'daki herhangi bir etnik grubun sadece bir yerde bulunduğu söylemek mümkün değildir.¹ Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesinin yayınladığı istatistiklere göre, 2017 yılı itibarıyla, doğdukları toprakları terk edip diğer ülkelerde yaşayan 257 milyon insan olduğu tahmin edilmektedir.² Bununla birlikte dünya nüfusunun %3,4'ü, yani her 29 kişiden biri göçmen olarak kabul edilmektedir. Bu göçmenler çeşitli sebeplerden dolayı, yaşadıkları toprakları bırakıp yeni yerler arayan ulus ötesi insanlardır.

Bu küresel göç ve dağılım, yerleşim olgusunun artması ile birlikte göç ve diaspora konusundaki bilimsel çalışmaları da beraberinde getirmiştir. Tanım olarak göç, insanların bir ülkeden diğerine hareket etme süreci olup; geçici ya da kalıcı olarak yer değiştirme ya da insanların yeniden yerleşmesi olarak ifade edilebilir. Ayrıca Greene ve Pick'e göre bu insanların hareketlerine yön veren veya hareketlerini engelleyen üç ana faktör vardır. Hareket kararına yön veren üç ana faktörden ilki, göç gönderen ve alan ülkelerin ekonomik durumudur. İkinci sırada ise, yaş, eğitim, kültür ve dil benzerliği, sosyal ağlar gibi sosyal ve demografik faktörler gelmektedir. Coğrafi faktörlere bakıldığında ise, çıkış noktasından varış noktasına kadarki mesafe, topografya, iklim ve ulaşılabilirlik sayılabilir.³ Bununla birlikte, genele yayılmasa da dünyanın birçok yerinde meydana gelen savaşlar, diktatörlerin halklara karşı sergilediği olumsuz tutum, din ve ırk çatışmaları ve sınır dışı edilme gibi durumlar sonucu yaşanan zorunlu göçler de vardır. Bunlar gibi pek çok sebep yüzünden ortaya çıkan uluslararası göç, diaspora olgusu ile yakından ilgilidir.

Bu bağlamda, yaklaşık 150 yıllık bir göç geçmişine sahip olan Kazakistan Korelileri, 'yaşam ve kaçış göçü', 'zorunlu toplu göç', 'geri dönüş göçü' gibi tipik bir diaspora tecrübesine sahip olmaları nedeniyle akademik çevrelerin de ilgisini çeken bir grup ve çalışma alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Eski Sovyetler Birliği döneminde uygulanan etnik göç politikası nedeniyle günümüzde Orta Asya bölgesinde çeşitli etnik gruplar aynı coğrafyada karmaşık şekilde yaşar durumdadır. Bu çeşitli etnik gruplar arasında Rusya'nın uzak doğusundan göç ettirilen Koreliler de bir azınlık grup olarak yer almaktadır. Bu çalışmada konu olarak ele alınan Koreli azınlık grubu yaklaşık 70 sene boyunca Kazakistan Cumhuriyeti bölgesinde yaşamıştır. Joseon Hanedanlığı'nın son döneminde (19. yüzyılın ortasından itibaren) Uzak Doğu Rusyası'na göç eden ilk nesilleri de çalışma konusuna dâhil edilecek olursa bu Koreli azınlık grubunun tarihi 140 sene öncesine kadar götürülebilir. Uzun bir tarihi olan ve çeşitli Orta Asya bölgelerindeki Türk dünyasında hayatlarını sürdüren Kazakistan Korelilerinin sosyo-kültürel yapılarının incelenmesi önem arz etmektedir.

1 Peter Stalker, *The No-Nonsense Guide to International Migration* (London: New Internationalist Publications, 2001), 14.

2 "2017 International Migration Report", United Nation, Erişim 14 Ocak 2019, https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017_Highlights.pdf

3 Richard. P. Greene ve James. B. Pick, *Exploring the Urban Community: A GIS approach*, çev. Jeong Yeop Shin (Seul: Yiso, 2011), 283-286.

1. Göç Tarihi

Kazakistan'a göç ettirilen Korelilerin birçoğu, coğrafi olarak Rusya ile sınır komşusu olan Kore yarımadasının kuzey kesiminden gelmektedir. Joseon Hanedanlığı'nın son döneminde, yani kıtlık döneminde, yozlaşmış devlet memurlarının halka haksız ve aşırı vergi dayatması, çiftçilerin sıkça ayaklanmalarına sebep olmuş ve bunun sonucunda toplum büyük bir karmaşa içine girmiştir. 1864 yılında 13 göçmenin Primorski Krai (Günümüzde Rusya'nın Uzak Doğu Federal Bölgesi'nde bulunan kray. Krayın idarî merkezi Vladivostok şehri olup Kuzey Kore-Rusya sınırı bu şehirde yer alır) bölgesine yerleşmesinden itibaren⁴ Kore'nin kuzey bölgesinde yaşayan çok sayıda Koreli, ekonomik yoksunluktan kurtulmak için 1800'lerin ikinci yarısında Rusya'nın doğu kısmına göç etmeye başlamıştır. Ayrıca Japonya'nın Joseon'u işgalinden önce ve sonra, sömürgeci yönetime karşı çıkan Koreliler de bağımsızlık hareketi uğruna Primorski Krayı'na göç etmişlerdir.⁵ Böylelikle hem ekonomik hem de siyasi amaçlarla göç edenlerin sayısı büyük ölçüde artmış ve 1926'da Uzak Doğu Rusyası'ndaki Korelilerin nüfusu 167.400'e ulaşmıştır.⁶

1900'lerin başlarına kadar süren Koreli göçü, 1922'de Sovyetler Birliği'nin kurulmasından sonra büyük bir değişime uğramıştır. 1937'de Stalin'in azınlıklara uyguladığı etnik baskı ve zorunlu göç politikası, Uzak Doğu Rusyası'ndaki Korelilerin Orta Asya'ya göç etmesine yol açmıştır.⁷ İlk olarak Rusya'daki Kore topluluğunun 2500 etnik lider ve aydını sürgün ve infaz edilmiştir.⁸ Daha sonra Uzak Doğu Rusyası'ndaki Koreliler, Orta Asya'da ıssız yerlere göç ettirilmişler ve bu göç sürecinde 11.000 kişi hayatını kaybetmiştir.⁹

Orta Asya'ya yerleştirilen Koreliler, ikamet özgürlüğünden mahrum bırakılmış ve etnik azınlıklar haline gelmişlerdir. Zorlayıcı bir ulusal politikaya karşı kendilerini koruyabilen, anavatanlarını kaybetmiş azınlık bir halk olarak, Orta Asya'daki Koreliler mevcut duruma hızla uyum sağlamayı seçmişlerdir. Ruslaştırma eğitimini gönüllü olarak kabul etmiş ve Rusçayı hızlıca öğrenerek Sovyet sistemine uyum sağlamaya çalışmışlardır. Zorunlu Kolektivizasyon politikasının¹⁰ bir sonucu olarak Orta Asya'da ortaya çıkan nüfusun azalma eğilimi (Kazak

4 Byung Yool Ban, "A Field Survey Report of the First Korean Village in Russia, Tizinkhe Village", *Kore Çağdaş Tarihi Araştırmaları* 26 (2003), 214.

5 Sang Geun Lee, *러시아 중앙아시아 이주의 역사* (Seul: Kukhak Jaryowon, 2010), 119-139.

6 G. A. Kang, *История Корейцев Казахстана* (Almaty, 1995), 28-29.

7 Joong Kwan Kim, "Migration Process of Kopë-capam of Central Asia and Their National Identity", *Journal of Global Culture* 7/1 (2016), 5.

8 Young Sarm Hwang, "Reappraisal and structural characteristics of the ex-Soviet Koreans", *Kore Ulusal Araştırma Konseyi* 68 (2016), 184.

9 Kim, "Migration Process of Kopë-capam of Central Asia and Their National Identity", 7.

10 Sovyetler Birliği'nde 1928'den 1933'e kadar sürdürülen Marksist-Leninist politika. Bireye ait toprakları ve bireysel emeği kolektif tarım ve emekle (kolhoz) değiştirmeyi gütmüştür. Sovyetler Birliği bireysel tarım toprağı ve emeğini, kolektif bir kolhoz yoluyla gerek şehir nüfusunu, gerek endüstriyel ham maddeyi ve komünist düşünceyi yerleştirebileceğini düşünerek bu yola başvurmuştur. Kolektivizasyon, 1927'de başlayan tarımsal dağıtım krizinin önüne geçecek bir çözüm yolu olarak da görülmüştür. 1930'ların başında tarım toprağının %90'ı kolektifleştirilmiştir.

nüfusun 3 milyondan 1,5 milyona düşmesi) ve Orta Asya'nın altyapısının çöküşünü¹¹ yeniden toparlamak amacıyla kullanılan Koreliler, özellikle tarım alanında çok sayıda 'Sosyalist Emek Kahramanı' ünvanı elde ederek zamanla öne çıkmaya başlamışlardır.¹²

1956'da Kruşçev'in ikamet özgürlüğüne izin veren bir kararname ilan edilişinden sonra Kore halkının "Özel Halk" olan statüsü, "Sovyetler Birliği Halkı" olarak değişmiştir.¹³ Kısıtlı bir yaşam sürdürmüş olan Orta Asya Korelileri, ikamet özgürlüğü kazandıktan sonra diğer uluslarda bulunmayan ve kendilerine özgü ekonomik faaliyetleri olan 'Gobonjil'¹⁴ uygulamasına başlamıştır.¹⁵ Gobonjil, genellikle Şubat ayında başlayıp Ekim ayında tamamlanan uzun ve zor bir faaliyet olsa da yüksek kâr sağlamıştır. Sovhoz (Совхоз, devlet çiftlikleri) ve Kolhoz (Колхоз, kolektif çiftlik) operatörleri Gobonjil'i devlet tarafından zorunlu tutulan ekonomik planları tamamlayabilmek için kullanırken, Orta Asya Korelileri ise bunu, kişisel gelir elde etmek amacıyla bir araç olarak kullanmıştır.¹⁶ Elde ettikleri ekonomik birikimden faydalanarak Sovyetler Birliği'ndeki büyük şehirlere taşınmaya başlamışlar ve neticede yükseköğrenimli ikinci ve üçüncü kuşaklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Daha sonra bu yükseköğrenimli kuşaklar Sovyet rejimleri ve Orta Asya Cumhuriyetlerinde seçkin gruplar olarak mühim roller oynamışlardır. Aynı zamanda, Rusya'da büyük çoğunluğu asimile edilmiş ve Korelilerin Ruslaştırılması hız kazanmıştır.

Bu nedenle, Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılması, Orta Asya Kore toplumunda başka bir belirsizliğe ve mücadeleye girilmesine neden olmuştur. Bağımsız bir sosyal sisteme sahip olan Kazakistan ve Özbekistan gibi Orta Asya cumhuriyetlerinin yerel halkları olan Türk etnik grupları, bu cumhuriyetlerin ana etnik grupları olarak yükselişe geçmişlerdir. Bu nedenle Orta Asya Korelileri ve diğer etnik azınlıklar yeniden farklı dilsel, kültürel, ekonomik faktörlere uyum sağlamak zorunda kalmışlardır. Bu eğilim, on binlerce Orta Asya Korelisinin Uzak Doğu Rusyası, Moskova gibi Rus toplumlarına ya da Güney Kore'ye geri dönmesine neden olmuştur.¹⁷

Geçmiş Sovyet döneminden günümüze kadar süren yeni bir ortama uyum sağlama süreci, Orta Asya Korelilerinin ana kültürünü mevcut olandan farklı, yeni bir kültüre dönüştürmüştür. Başka bir deyişle, Rus, Orta Asya Türk halkı, diğer çeşitli etnik gruplar ve Koreliler arasındaki

11 Martha Brill Olcott, *The Kazakhs* (Stanford: Hoover Institution Press, 1987), 181-184.

12 Sang Chul Kim, "History of Ethnic Soviet-Kazakhstanian Korean Elite - Focused on the Visual Contents of 1930-1960's", *Kore Ulusal Araştırma Enstitüsü* 43 (2010), 7.

13 Kim, "History of Ethnic Soviet-Kazakhstanian Korean Elite - Focused on the Visual Contents of 1930-1960's", 16.

14 Yim, Gobonjil'in kökenini, Korelilerin Uzak Doğu Rusyası'nda ikamet ettikleri dönemde uygulamış oldukları mevsimsel bir tarım biçimi olarak görmektedir. Gobonjil'in, o dönemde Rus vatandaşlığını alamayan Korelilerin, ilkbaharda Tumen Nehri'ni geçerek Rusya'nın Primorski Krayı bölgesinde çiftçilik yapıp sonbaharda Kuzey Kore'ye geri dönme eylemlerinden kaynaklandığı iddia edilmektedir (Yim, 2010, s. 528).

15 Hee Young Kwon ve Valeriy S. Khan, *중앙아시아 조원의 유랑농업, 우즈베키스탄 고려사람의 고분지 연구* (Sungnam: Kore Zihinsel Kültür Enstitüsü, 2004), 39.

16 Ka Young Ko, "Kazakhstan Bespermak and Soybean Paste Soup: The Koreans between the Ethnic Identity and Hybridity", *Journal of Western History* 38 (2016), 259.

17 Young Sang Yim ve Mak Lae Jeong, "Russia in Korea - With a Focus on Soviet Korean Towns", *Humanities Studies East and West* 52 (2016), 278.

etkileşim yoluyla, kültürler arasındaki çatışma ve adaptasyon sürekli olarak devam etmiş ve zamanla Orta Asya Korelileri için yeni bir kültür doğmuştur.

2. Nüfus Durumu

2017 yılı verilerine göre Eski Sovyetler Birliği bölgelerinde bulunan Korelilerin toplam nüfusu 445.614'tür. Özellikle en çok Özbekistan'da 178.625, Rusya'da 163.695 ve Kazakistan'da 107.301 Koreli yabancı uyruklu olarak yaşamaktadır. Kırgızistan'da 16.968 ve Ukrayna'da 12.736 Koreli bulunurken, Belarus'ta 1.272, Türkmenistan'da 1.085, Tacikistan'da 638 ve Ermenistan'da 350 Koreli bulunmaktadır.¹⁸

Milliyet	1993	1997	2001	2005	2009	2013	2017
Toplam	457.462	445.864	511.393	523.991	527.243	479.757	482.771
Özbekistan	198.000	220.000	230.000	200.000	174.300	171.300	178.625
Rusya	109.563	95.535	152.230	185.885	216.137	171.313	163.695
Kazakistan	105.000	103.315	99.066	101.847	102.109	103.656	107.301
Kırgızistan	19.000	16.615	19.673	19.788	18.225	17.268	16.968
Ukrayna	8.669	8.669	8.670	12.731	12.734	12.734	12.736
Belarus	950	1.000	-	1.300	1.205	1.271	1.272
Türkmenistan	2.900	-	-	400	400	1.057	1.085
Tacikistan	13.000	-	1.500	1.696	1.632	637	638
Ermenistan	30	30	-	30	350	350	350

* Bazıları kalıcı ikamet nüfusu içerir.

Eski Sovyetler Birliği bölgesinde %21 oranla üçüncü büyük Koreli nüfusuna sahip olan Kazakistan Cumhuriyeti, diğer ülkelere göre oranla istikrarlı bir nüfus değişim eğilimi göstermektedir. Öte yandan, 2000'lerde Rusya bölgesindeki Koreli nüfusunun artmasının sebebi, Sovyet sisteminin çöküşünden sonra Orta Asya'dan gelen Koreliler olarak görülebilir.²⁰ Ancak Rus hükümetinin katı ve karmaşık vatandaşlık değiştirme prosedürüne bağlı olarak, Korelilerin resmî Rus vatandaşı olarak tanınması gecikmektedir. Hala Rusya ve Orta Asya'da bulunan vatansız Korelilerin yaşadığı zorlukların giderilmesi için yerel halk ve Güney Kore hükümeti Rus hükümetine karşı proaktif bir çözüm çağrısında bulunmaktadır.

1919 yılından 2009 yılına kadar Kazakistan Cumhuriyeti'ndeki etnik yapı değişikliklerini gösteren Tablo 2'ye göre, Korelilerin nüfus oranında 1956 yılında taşınma özgürlüklerini elde

18 Yurt Dışındaki Korelilerin Durumu 2017. Seul: Güney Kore Dış İşleri Bakanlığı, 2017.

19 Yurt Dışındaki Korelilerin Durumu 2017. Seul: Güney Kore Dış İşleri Bakanlığı, 2017.

20 Young Sang Yim ve Mak Lae Jeong, "Russia in Korea - With a Focus on Soviet Korean Towns", *Humanities Studies East and West* 52 (2016), 278.

etmelerine rağmen fazla bir değişiklik gözlemlenmemektedir. Bu, Kazakistan Korelilerinin yaşamının nispeten diğer milletlerden daha istikrarlı olduğu anlama gelmektedir.

Tablo 2. Kazakistan Cumhuriyeti'nde Etnik Yapı Değişiklikleri ²¹ (nüfus oranı)									
Etnik Gruplar	1919	1929	1939	1959	1969	1979	1989	1999	2009
Kazak	%60,8	%59,5	%38,0	%30,0	%32,6	%36,0	%39,7	%53,4	%63,1
Rus	%27,0	%18,0	%40,2	%42,7	%42,4	%40,8	%37,4	%29,9	%23,7
Özbek	%1,1	%3,2	%1,7	%1,1	%1,7	%1,8	%2,0	%2,5	%2,9
Ukraynalı	-	%12,4	%10,8	%8,2	%7,2	%6,1	%5,4	%3,7	%2,1
Uygur	-	-	-	%0,6	%0,9	%1,0	%1,1	%1,4	%1,4
Tatar	%1,1	%0,7	%1,6	%1,6	%2,2	%2,1	%2,0	%1,7	%1,3
Alman	-	%0,7	%1,5	%7,1	%6,6	%6,1	%5,8	%2,4	%1,1
Koreli	-	-	%1,6	%0,8	%0,6	%0,6	%0,6	%0,7	%0,6
Belaruslu	-	-	%0,5	%1,2	%1,5	%1,2	%1,1	%0,8	%0,4

Kazakistan Cumhuriyeti'nin iç bölgelerindeki dağılıma bakıldığında, Kazakistan Korelilerinin en çok bulunduğu bölge 47.280'lik bir nüfusa sahip olan Almatı bölgesidir. Almatı'da Koreliler, 107,169 kişilik toplam nüfusun %44,1'ini, yani neredeyse yarısını oluşturmaktadır. Almatı'dan sonra Koreliler'in en yoğun olduğu bölgeler; sırasıyla Karaganda (13,359 - %12,5), Zhambyl (9,210 - %8,6), Güney Kazakistan (8,977 - %8,4), Kızılorda (7,774 - %7,3), Astana (5,867 - %5,5) ve Kostanai'dir (3,865 - %3,6).²²

3. Yöntem

Bu çalışma için 19.06.2018 - 20.07.2018 ve 01.04.2019 - 01.05.2019 tarihleri arasında Kazakistan'da iki kez saha araştırması yapılmıştır. Kazakistan'da yaşayan 276 Koreli ile anket yapılmış ve Almatı ve Astana'da 27 kişi ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelere ek olarak Al-Farabi Kazak Devlet Üniversitesi Oryantal Çalışmalar Fakültesi Kore Çalışmaları Başkanı Prof. ByungJo Lee ve Orta Asya Korelileri Kıdemli Ortak Başkanı İvan Park da araştırmalara danışmanlık yaparak katkı sağlamıştır.

3.1. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Teknikleri

Toplanan özgün verilerin ağırlıklı olarak istatistiksel analizi yapılmıştır. Araştırmaya katılan Kazakistan Korelileri için tek tipte anket yapılmıştır. 14 yaşından büyük Kazakistan Korelilerinden katılımcılar seçilmiş, Rusça ve Korece soru formları kullanılmıştır. Anket

21 *Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan'*, A. A. Smailov, Astana: The Agency on Statistics of the Republic of Kazakhstan, s.12, 2011. Erişim 25 Ocak 2019, https://www.liportal.de/fileadmin/user_upload/oeffentlich/Kasachstan/40_gesellschaft/Kaz2009_Analytical_report.pdf

22 Yurt Dışı Koreliler Durumu 2017. Seul: Güney Kore Dış İşleri Bakanlığı, 2017. 241-242.

yapılacak örneklem grubunu belirleyebilmek için gereken örnekleme çerçevesi olmadığı için bu grup ulaşılabılır olan kişilerden seçilmiş ve yerel Kazakistan Korelileri ağı aracılığıyla araştırmaya katılımları sağlanmıştır. Bu sebeple, bu çalışmada kullanılan orijinal veriler olasılık örnekleme yöntemi ile toplanmadığı için, sonuçları yorumlarken dikkatli olmak gerekmektedir. Toplanan anketler arasından cevaplanmamış soruların çok olduğu veya cevapların net olmadığı 7 katılımcının anketi göz önünde bulundurulmamıştır ve kalan 269 katılımcının anket sonuçları istatistiksel kaynak olarak ele alınmıştır. Toplanan veriler, SPSS istatistik analiz programı kullanılarak sıklık analizi ve çapraz tablo analizlerinden geçirilmiştir. Ayrıca sosyo demografik özellikler üzerinden Dağılımların Ortalamalarını Karşılaştırma, Varyans Analizi (ANOVA) ve Bağımsız Örnekleme T-testi yapılmıştır.

4. Bulgular

Anket ve mülakat yoluyla ele alınan sayısal ve sözel bulgular kullanılarak Kazakistan Korelilerinin mevcut temel sosyo-kültürel unsurları; dil, din, ekonomi, eğitim ve kimlik duygusu analiz edilmektedir.

4.1. Dil Durumu

4.1.1. Ana Dil Tanıtımı

Kazakistan Korelileri arasında ana dilini Rusça olarak gören kişi sayısı %76,8 ve Korece olarak görenlerin sayısı %18,1'dir. Yanıt verenlerin yaklaşık %4,5'i Kazakçayı ana dili olarak görmektedir. Katılımcıların 24'ü hem Koreceyi hem de Rusçayı ana dili olarak seçmiştir. Dört katılımcı da Korece, Rusça ve Kazakçayı aynı anda ana dili olarak görmektedir. Çift cevaplar haricinde ana dilini Kazakça olarak cevaplayan üç katılımcı vardır.

Ayrıca, 2009 yılı Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Nüfus Sayımı'na göre Kazakistan Korelileri arasında ana dilini kendi etnik grubunun dili olarak seçen kişi sayısı 36.108 (%36,0), başka bir etnik grubun dilini seçen kişi sayısı ise 64.277 (%64,0) olarak gözlemlenmiştir.²³ Örnekleme çerçevesinin tutarsızlığı dikkate alındığında bile Korece'yi ana dili olarak görenlerin oranının %18'e düşmesi, büyük bir farkı gözler önüne sermektedir.

4.1.2. Dil Kullanım Sıklığı

Dil kullanım sıklığı sorusu, 4 puanlık bir ölçek kullanılarak (1 puan: hiç kullanmıyorum, 2 puan: nadiren kullanıyorum, 3 puan: sık kullanıyorum, 4 puan: her zaman kullanıyorum) incelendiğinde, Rusça için 3,78 puan, İngilizce için 2,27 puan, Kazakça için 1,83 puan ve Korece için 1,68 puan olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle, ana dilin Rusça seçilmesinin yaygın olması gibi günlük yaşamda da en yaygın olarak kullanılan dil olarak Rusça seçilmiştir. Korece ana dil olarak Rusçadan sonra ikinci seçenektir, ancak katılımcılar arasında en az

23 Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan', s.21.

kullanılan dildir. Mülakat bulgularında Korecenin, aile içinde çok nadir kullanılmasına rağmen kişisel ilgiden dolayı Kore Kültür Merkezi veya Almatı Kore Dili Eğitim Merkezi gibi ancak bireysel bir çalışma aracı olarak kullanıldığı durumlar bulunmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Dil Kullanım Sıklığı				
	Rusça	Kazakça	Korece	İngilizce
Toplam	269	269	269	269
Kayıp Değer	0	0	0	0
Ortalama	3,78	1,83	1,68	2,23
Medyan	4	2	2	2
Standart Sapma	0.481	0.666	0.778	0.746
Varyans	0.232	0.443	0.605	0.557
Eğrilik	-2.541	0.595	0.856	0.04

* 4 puanlık ölçek

Katılımcıların çoğu, %81 oranla Rusça eğitimi görmektedir. İkinci olarak en çok seçilen eğitim dili ise İngilizcedir (%7,7). Belli bir dönemde uluslararası okullar gibi İngilizce ile eğitim veren bir okulda eğitim görenler veya eğitim için yurt dışına çıkanlar İngilizceyi seçmiştir. Korece (%3,2) ise tamamen Korece ile eğitim veren resmî bir eğitim kurumunda değil, ancak Kazakistan'da bulunan dil kursları, kültür merkezi ve dil eğitim merkezi gibi organizasyonlara katılanlar tarafından veya Güney Kore'de belli bir dönem eğitim görenler tarafından seçilmiştir. Kazakça (%6,8) ise okulda verilen Kazakça dersini alanlar tarafından seçilmiştir. Sonuçta çoğu Kazakistan Korelisi, Rusça ile eğitim görmüştür ve bunun dil kullanım düzeylerine ve ana dillerine etkisi olduğu söylenebilir.

4.1.3. Dil Kullanım Düzeyi

Bu bölümde Kazakistan Korelilerinin dil becerileri ile ilgili anket sonuçları analiz edilmektedir. Katılımcılar kendi düşüncelerine dayanarak okuma, yazma, konuşma ve dinleme düzeylerini değerlendirmişlerdir. Nesnellik yetersiz olabildiği için yorumlamada dikkatli olunması gerekir.

Dil kullanımı konuşma, dinleme, okuma, yazma düzeyi sorusu, 4 puanlık bir ölçek kullanılarak (1 puan: hiç bilmiyorum, 2 puan: iyi değil, 3 puan: iyi, 4 puan: çok iyi) incelendiğinde, Rusça için ortalama 3,82 puan, İngilizce için 2,78 puan, Kazakça için 2,40 puan ve Korece için 1,81 puan olarak hesaplanmıştır.

İlk olarak Rusça kullanım yeteneği ile ilgili soruda, yazma düzeyi (%75,5) haricinde okuma, dinleme ve konuşma düzeyleri hakkında %80'den fazla katılımcı çok iyi derece Rusça'ya sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların ortalama %18,2'si, Rusçalarının iyi olduğu cevabını vermiş, 'iyi değil' ya da 'hiç bilmiyorum' diyen katılımcı hiç olmamıştır.

Ayrıca Kazakistan Korelilerin Rusça kullanım düzeyi aynı Kazakistan coğrafyasında bulunan

diğer etnik gruplara göre de yüksektir. 2009 Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Nüfus Sayımı'na göre Rusça'yı iyi derece anlayan, okuyan ve yazan Korelilerin nüfus oranı %95,5'tir. Tüm etnik gruplar arasında Rusça'yı iyi kullananları %84,8 olmak üzere ana dili Rusça olan Rus (%96,7), Ukraynalı (%97,1) ve Belaruslu (%97,0) gibi Slav grupların haricinde bu dili en iyi düzeyde kullanan etnik grup olarak Koreliler yer almaktadır. Rusçayı iyi kullanma açısından oranı en düşük olan etnik gruplar ise Tacik (%56,5), Özbek (%68,3), Kırgız (%71,3), Uygur (%81,8) ve Türk (%83,6)'tür.²⁴

İkinci olarak Korece kullanım düzeyine göre anket katılımcılarının çoğu 'Hiç bilmiyorum' (%43,8) veya 'İyi değil' (%33,7) cevabı vermiştir. 'İyi' diyen katılımcılar ise %19,8 ve 'Çok iyi' diyen ise sadece %2,7'dir. Bu sonuçlar, katılımcıların Rus dili için seçtiği %100'lük 'iyi' ya da 'çok iyi' seçimlerine göre tamamen zıttır.

Mülakata katılan kişilerin çoğu düşük seviyede Korece bilmektedir. Genel olarak aile içindeki büyüklerinden duydukları Kuzey Kore'ye özgü bazı ifadeleri ya da yemek, aile unvanları veya küfürleri hatırlayabilmektedirler. Hatta bazı kelimelerin anlamlarını yanlış hatırlamaktadırlar. Sonuçta Kazakistan Korelilerinin sayıca az oluşu ve ulusal özerkliklerinin olmayışı, yüksek kentsel yerleşim oranı ve sosyo-ekonomik durumlarındaki hızlı yükseliş gibi sebepler ile Rus kültürünün teşvik edildiği, Rusça ve Korece dil kullanım düzeyleri arasındaki bu farktan da anlaşılmalıdır.

Üçüncü olarak Kazakistan Korelilerinin Kazakça kullanım düzeyi, okuma, yazma, dinleme ve konuşma alanlarında diğer dilleri kullanım düzeylerine göre ciddi farklılıklar göstermektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi Kazakistan Korelilerinin resmî Kazakça eğitim görmemiş olmaları ve günlük kullanım düzeylerinin düşük oluşu, bu eğilimin nedeni olabilir. Mülakatta, katılımcıların resmî Kazakça eğitimi almadan, sadece çevrelerindeki Kazak halkının günlük hayattaki konuşmalarını duyarak veya medya organları aracılığıyla Kazakçayı öğrendikleri belirlenmiştir. 'İyi' cevabı verilen en yüksek oranlar okuma ve yazma alanlarında gözlemlenmektedir. Bunun sebebi dil reformu olmadan önce Kazakçanın Rusça ile aynı şekilde Kiril alfabesiyle yazılıyor olması olabilir. Kazakça dinleme ve konuşma düzeyi sorusuna katılımcıların yarısından çoğu 'iyi değil' cevabını vermişlerdir ('iyi değil' cevabını verenler, dinleme: %50,9 / konuşma: %54,6). Hatta dinleme düzeyinin, konuşma düzeyinden kısmen daha iyi olduğu bilinmektedir ('iyi' cevabını verenler, dinleme: %34,2, konuşma: %21,6).

Kazakçanın önemi zaman geçtikçe artmakla birlikte katılımcılar arasında da dilsel bir karmaşa olduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dilsel karmaşa ile ilgili katılımcılar, iki gruba ayrılmaktadırlar. Birinci grup her ne kadar Kazakçanın önemli bir dil haline geldiği konusunda bilinçli olsa da, Kazakçayı öğrenmek için çaba göstermeyenlerden veya zaman kısıtlaması ya da yaşlılık gibi çeşitli sebeplerden öğrenemeyenlerden oluşmaktadır. Diğer grup ise, Kazakçanın merkezi bir dil haline geleceğini düşündüğünden bu dile önem vermeyenlerden oluşmaktadır.

24 Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan', s.23.

Son olarak Kazakistan Korelilerinin İngilizce kullanım düzeyi ise Rusçadan sonra ikinci sraya yerleşmektedir. Burada dikkat çeken bulgu, İngilizcenin yerel dil olan Kazakçadan 4 puanlık ölçekte 0,43 puan ileride olmasıdır. Son zamanlarda Kazakistan devleti tarafından yürütülen Kazak dili merkezli politikaya rağmen, kişilerin İngilizceye karşı Kazakçadan daha çok öğrenme gayretine sahip oldukları gözlemlenmektedir. Kazakçanın Kazakistan Korelileri arasında önemi zamanla arttıysa da, başka bir deyişle bu durum, Kazak dili merkezli politikanın yeterince veya etkili bir şekilde uygulanmadığını göstermektedir.

Ayrıca 2009 Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Nüfus Sayımı'na göre Kazakistan Korelilerinin İngilizce düzeyi diğer etnik gruplar arasında en yüksek seviyeye sahiptir. Kazakistan Korelileri arasında İngilizceyi anlayabilenlerin oranı %24,2, okuyabilenlerin oranı %14,8 ve yazabilenlerin oranı %11,4 olarak belirlenmiştir. Tüm etnik grupların ortalaması ise anlayabilenler kategorisinde %15,4, okuyabilenler kategorisinde %10,2 ve yazabilenler kategorisinde %7,7'dir.²⁵

4.2. Din Durumu

Kazakistan Cumhuriyeti, resmî olarak vatandaşlarına din özgürlüğü tanıyan bir ülkedir. Nüfusun çoğunluğunu oluşturan Kazaklar ağırlıklı olarak İslam dinine, Ruslar ise Rus Ortodoksluğuna inanmaktadır. Dinin gücünü zayıflatan Sovyet rejimi döneminde inanç özgürlüğü kabul edilmemiş olsa da, bugün İslamiyet'in etkisi hala Kazak kültürü ve yaşamı üzerinde etkisini sürdürmektedir.

Bu çalışma için yapılan saha çalışmasında hassasiyet oluşturabilecek bir konu olan din ile ilgili sorular anket veya mülakat sorularına dâhil edilmemiştir. Ancak gözlem veya görüşme sürecinde elde edilen bulgulara göre, katılımcıların çoğu ya herhangi bir dine inanmamaktadır ya da dâhil oldukları dinî gruplar büyük ölçüde Protestan Hristiyanlığıdır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Orta Asya ile uluslararası ilişkilerin çoğalmasıyla birlikte dinî faaliyetler de yapılmaya başlanmıştır. Özellikle Hristiyan misyoner faaliyetlerinin hızlı bir şekilde yayılmasından Kazakistan Korelileri de dinî, eğitimsel, ekonomik ve kültürel açılardan oldukça fazla etkilenmişlerdir. Kazakistan devletine kayıtlı 964 Protestan kilisesi olduğu bilinmektedir.²⁶

Bu Hristiyan misyonerlik faaliyetleri ve bunun etkileri çoğunlukla genç nesiller ve büyük şehirlerde yaşayanlarla sınırlı olma eğilimindedir. Kazakistan Korelilerinin kiliseye bağlılık göstermelerinin sebebi sadece dini nedenlerle değil, aynı zamanda kilisenin topluma sunduğu hayır işleri dahil olmakla birlikte üyelerine sağlanan maddi destek, ücretsiz eğitim ve sosyal ilişkiler kurabilme imkânı gibi faydaları çok olmasındandır.²⁷ Ayrıca Kazaklar ve Ruslar gibi yerel halkların etkisiyle İslam'a veya Rus Ortodoksluğu'na inanan Kazakistan Korelileri de bulunmaktadır.

25 *Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan'*, s.21.

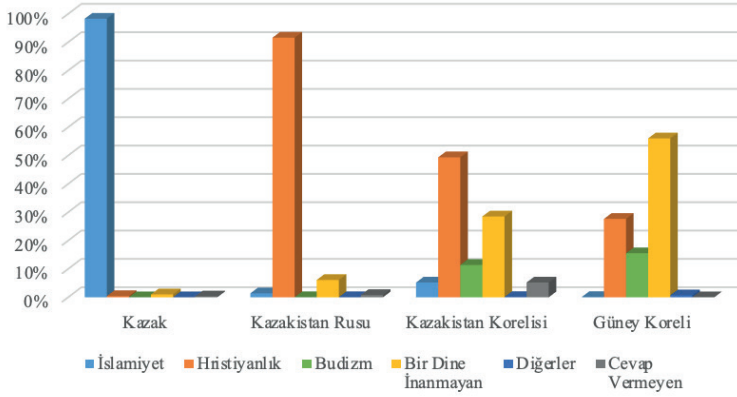
26 Joong Kwan Kim ve Hee Joong Yoon, "An Analysis on Kazakhstan's Multi-Cultural Coexistence Policy: Focusing On The Demographic Sociology To The Multi-Religious Phenomenon", *Journal of Korea Middle East Studies* 34/4 (2014), 39-40.

27 Chong Jin Oh, "Soviet Korean (Koryo-in) in Central Asia And Korean Greligious Activities in Post-Soviet Central Asia", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 53/ 2 (2013), 218-223.

2009 Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Nüfus Sayımı'na göre Kazakistan Korelileri nüfusunun %5,2'si Müslüman, %49,4'ü Hristiyan, %11,4'ü Budist ve %28,5'i herhangi bir dine mensup değildir.²⁸ Slav milletler, Almanlar ve Polonyalılar haricinde Hristiyanların sayısı Kazakistan Korelileri arasında en çok olmakla birlikte, bunlar Rus Ortodoks ve Protestan Hristiyan olarak sınıflandırılmamıştır.

Kazakistan Korelilerinin din durumunun özelliklerinden biri, diğer çoğu etnik gruplar gibi bir ana din oluşturmadan halkın çeşitli dinlere dağılım göstermesidir. Bu dağılım, Güney Kore'deki Korelilerde de benzer şekilde gözlemlenmektedir. Fakat Güney Kore'de yok denebilecek kadar nadir bulunan Rus Ortodoks ve Müslümanların, Kazakistan Korelileri arasında bulunması, Kazakistan Korelilerinin Kazakistan'daki yerel halkla dinsel etkileşimde bulunduğunu göstermektedir.

Grafik 1. Kazakistan Cumhuriyeti ve Güney Kore'deki Din Durumları^{29, 30, 31}

* Güney Koreliler arasında Protestanlık %19,7, Katoliklik %7,9

Kazakistan Korelilerinin dinî inanışlarıyla ilgili başka bir husus ise diğer etnik gruplarda ortalama %0,1 oranında görülen Budizmin Kazakistan Korelileri arasında daha fazla görülmesidir (11.446 kişi, %11,4). Kazakistan'da tanınan 4 Budist cemaat³² bulunmakla birlikte bu durumun Güney Kore'den gelen Budist misyoner faaliyetlerinin sonucu olduğu tahmin edilmektedir.

Bir aile içinde çeşitli dinlere bağlı olan aile bireylerinin olduğunu gösteren ASTK4, ASTK5, ASTK6 da dikkat çekmektedir:

28 *Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan'*, s.24.

29 Yurt Dışındaki Korelilerin Durumu 2017. Seul: Güney Kore Dış İşleri Bakanlığı, 2017.

30 *Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan'*, s.24.

31 Jung Kook Ahn, "Current Situation of Muslim Migrants in Korea and Sectarian Differentiation - Focused on Shia Muslims", *The Journal of Humanities* 36/3 (2015), 158.

32 Kim ve Yoon, "An Analysis on Kazakhstan's Multi-Cultural Coexistence Policy: Focusing On The Demographic Sociology To The Multi-Religious Phenomenon", 40.

Ben kiliseye gitmiyorum. Ateistim. (ASTK4, kadın, 33 yaş, 30.06.2018)

Ben her Pazar günü Protestan Hristiyan kilisesine gidiyorum. Orada İsa için ilahi söylüyorum ve dua ediyorum. Orada yaklaşık 25 Kazakistan Koreli var. Tabi Ruslar da var. (ASTK5, kadın, 22 yaş, 30.06.2018)

Ben hiç kiliseye gitmedim. Ama bir kere camiye gitmiştim. Çünkü babam Müslümandır. Babam sonra Müslüman oldu. Babamın arkadaşlarının çoğu Kazak ve onlar Müslümandır. Onlarla sürekli takıldığı için etkilenmiş. Babam Kore yemeğini seviyor ama domuz etini asla yemiyor. Annem ve anneannem ise kiliseye gidiyor. Özellikle anneannem çok dindardır. Ama biz aynı çatı altında yaşıyoruz ve hiçbir sıkıntımız yok. (ASTK6, kadın, 15 yaş, 30.06.2018)

Ayrıca Un-bo Choi (25 Ekim 1878 tarihindeki 13 göçmen aileden biri)'nin dilekçesinde yazan Korelilerin yerleşim izni almak için Ortodoksluğa geçtikleri konusu AMTK5'in aile tarihinde de bulunmaktadır.

Benim Atam Joseon Hanedanlığı'ndan Rusya'ya ilk göç edenlerden biridir. 1864 yılında Samara nehrinin yanında olan Samara (Somali) köyüne yerleşmişler. Büyük dedem İlya Kim de 1865 yılında Samara'da doğmuş. Primorski Krayı bölgesindeki Ruslar, Kore'den gelen göçmenleri kabul ettiler. Çünkü geliştirilmesi gereken toprak alanları çok geniş ve Koreliler ziraat alanında beceriklilerdi. Ama araziyi kiralayabilmek için Rus Ortodoksluğu'nu kabul etmeliydiler. Şimdi benim ailemdeki çoğu kişi ateist ama benim dinim Ortodoksluk tur. (AMTK5, erkek, 36 yaş, 11.07.2018)

4.3. Eğitim Durumu

Kazakistan Korelileri, zorunlu göçten önce Uzak Doğu Rusyası'nda 300 ilkokul, 60 ortaokul, 20 lise ve profesyonel enstitü ve 150 adet diğer kültürel kurum kurmuştur.³³ Şimdiki Kazakistan Koreli nesil de kendi çocuklarına kaliteli eğitim sağlama eğilimine sahiptir ve bu eğilim, saha araştırmasında da açık bir şekilde gözlenmektedir. Anket katılımcılarının eğitim durumuna bakıldığında, lisansüstü eğitim gören katılımcıların oranı %7,4, lisans %53,9, önlisans %12,6, ortaokul veya lise %16,0 ve ilkokul %5,6'dır. Kazakistan Korelileri de, aynı Güney Kore'deki ebeveynler gibi mutlu olmanın tek yolunun ancak çocuklarının ders çalışarak iyi bir mesleğe sahip olmaları olduğuna inanmaktadır.

33 Pyong Suk Yun, "Sufferings and Forced deportation of Soviet Korean", *Journal of Chung-Ang Historical Studies* 21 (2005), 582.

Tablo 4. Kazakistan Cumhuriyeti'ndeki Etnik Gruplara Göre Eğitim Durumu³⁴

Etnik Grup.... ..	Eğitim Durumu	Toplam Nüfus	Yüksek öğretim		Kolej	Mesleki Eğitim	Genel Orta öğretim	Temel Orta öğretim	İlk öğretim
			Tamamlanmış	Tamamlanmamış					
Toplam		16.009.597	%27,2	%2,0	%29,7	%2,6	%30,2	%7,6	%0,8
Kazak		10.096.763	%30,2	%2,1	%25,9	%2,3	%32,1	%6,8	%0,7
Rus		3.793.764	%24,4	%1,9	%39,3	%3,1	%22,5	%7,9	%1,0
Koreli		100.385	%47,1	%2,9	%28,1	%1,3	%16,5	%3,8	%0,3
Türk		97.015	%11,5	%0,7	%16,4	%1,9	%48,8	%18,3	%2,3
Diğer		157.215	%22,4	%1,9	%32,0	%2,9	%27,1	%11,6	%2,0

* Yükseköğretim (Higher education) : Lisans ve üstü, Mesleki Eğitim (Secondary vocational education) : 9. Sınıf ve üstü, Temel Mesleki Eğitim (Primary vocational education) : 9. - 12. Sınıf, Genel Ortaöğretim (General secondary education) : 10. - 12. Sınıf, Temel Ortaöğretim (Basic secondary education) : 5. - 9. Sınıf, İlk Öğretim (Primary education) ; 1. - 4. Sınıf

Kazakistan Cumhuriyeti'nde yaşayan diğer etnik gruplarla karşılaştırma yapıldığında, Kazakistan Korelilerinin eğitim düzeyinin belirgin bir şekilde daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Tablo 4'e göre Kazakistan Korelileri arasında yüksek öğrenimini tamamlayan nüfus oranı %47,1 olup tüm etnik grupların ortalamasından yaklaşık %20 oranında daha fazladır. Korelilerden sonra ikinci sırada Kazaklar (%30,2) gelmekte, Dungan ve Kürtlerin oranı ise nispeten düşüklük göstermektedir (sırasıyla %8,9 ve %8,3).

2011 yılında Orta Asya'daki Korelilerin başarıları ve sosyal statüleri hakkında bilgi toplayan Han'a göre 800'den fazla Orta Asya Korelisi, doktora adayı unvanı elde etmiştir. Kazakistan eğitim kurumlarında yönetici pozisyonunda çalışan çok sayıda Kazakistan Korelisi bulunmakla birlikte, profesör, öğretmen ve okul müdürü gibi belirtilmemiş birçok önemli eğitim görevlerinde de Kazakistan Korelileri çalışmaktadır.³⁵

Fakat serbest ekonomi sisteminin hızla yayılmasıyla beraber genç Kazakistan Koreli nesiller arasında hemen işe başlayıp para kazanma isteği, kaliteli eğitim alarak profesyonel meslek sahibi olma isteğinden daha baskın bir hale gelmektedir. Bu yüzden mülakata katılan genç yaşta Kazakistan Korelilerinin finans ya da ekonomi bölümünü okudukları veya özel sektör alanında çalıştıkları gözlemlenmiştir.

4.4. Ekonomik Durum

Dünyadaki göçmen Koreliler, genellikle hızlı kültürel dönüşüm ve yavaş asimilasyon sürecinin yanı sıra, iş alanları, akademik alanlar, politik alanlar ve ulusal organizasyonlarda büyük bir ilerleme gösteren bir etnik azınlık grup olarak değerlendirilmektedir.³⁶ Buna benzer

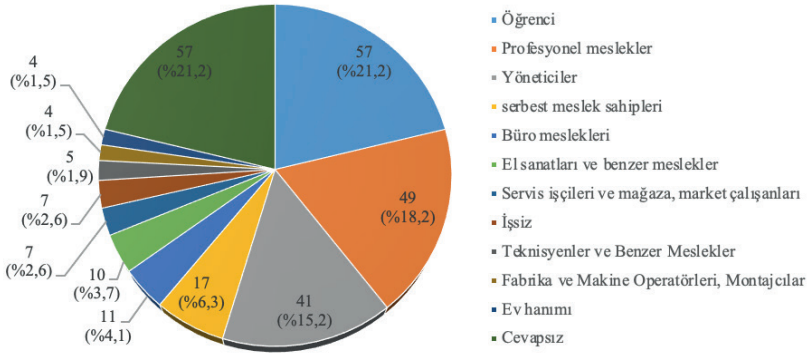
34 Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan', s.43.

35 Valeriy S. Khan, "Koreans in Soviet and Post Soviet Central Asia: Adaptation, Social Status and Achievements", *Journal of Diaspora Studies* 5/2 (2011), 162.

36 German Kim, *나는 고려사람이다* (Seoul: Gughagalyowon, 2013), 304.

şekilde, Kazakistan Korelilerinin ekonomik durumlarının diğer etnik gruplardan daha iyi olduğu bilinmektedir. Kazakistan Korelilerinin iyi bir ekonomik duruma sahip olmalarının sebebinin hırslı ve çalışkan olmaları, ayrıca kaliteli eğitim talep etmeleri olduğu anket ve mülakat sonuçlarından anlaşılmaktadır. Anket katılımcıları arasında, mesleki durum sorusuna cevap vermeyenlerin (%21,2) ve öğrenciler (%21,2) haricindeki profesör ve doktor gibi üst düzey meslek sahiplerinin (%18,2) birinci sırada, özel şirket yöneticilerinin (%15,2) de ikinci sırada geldiği gözlemlenmiştir.

Grafik 2. Katılımcıların Mesleki Durumu

Sovyetler Birliği döneminde Kazakistan Korelileri, çalışkanlıkları, yüksek eğitim düzeyleri ve Sovyetler Birliği'ne yaptıkları katkılardan dolayı devlet tarafından nişan ve kahraman unvanları almaya hak kazanarak ana ve diğer milletler tarafından saygı duyulan bir millet haline gelmişlerdir.³⁷ Aynı zamanda bu durum diğer milletlerle olan ilişkilerini güçlendirmelerine yardımcı olmuştur.³⁸ Buna ek olarak, bazı Kazakistan Korelileri Sovyet yönetiminde kamusal görevlerde yer alarak toplum içinde aktif bir rol oynamışlardır.³⁹

Ama Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra yerel milliyetçiliğin ve Kazak merkezli politikaların ortaya çıkmasıyla birlikte bu özel konumlarını artık kaybetmekte veya ana akım siyasetine girmeye zorlanmaktadır. Bu yüzden Kazakistan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığından sonra çoğu Kazakistan Korelisi yükseköğretimin ardından profesyonel bir meslek icra etmek yerine sadece maddi durumlarını geliştirme arayışına girmektedir. Bu yüzden finans ve maliye gibi alanlara daha eğilimlidirler.

Kazakistan'da iş dünyasında başarılı olabilmek devlet gücüne, yani gücün zirvesinde olan Nazarbayev'e dayanmaktadır. KIEP (Kore Yurt Dışı Ekonomi Politika Araştırma Merkezi)'in hazırladığı 'Kazakistan Cumhuriyeti Politik Elit ve Güç Yapısı Araştırması' adlı rapora göre şu anda seçkin Kazak grupları, Nazarbayev'e yakınlıklarına bağlı olarak birinci, ikinci

37 German Kim, *나는 고려사람이다* (Seul: Gughagjalyowon, 2013), 59.

38 Khan, "Koreans in Soviet and Post Soviet Central Asia: Adaptation, Social Status and Achievements", 156.

39 Khan, "Koreans in Soviet and Post Soviet Central Asia: Adaptation, Social Status and Achievements", 162.

ve üçüncü güç gruplarına ayrılabilirler. Nazarbayev ile doğrudan ilişki kurabilmek için yarışan tüm elit gruplar, önce birinci elit gruba lobi yapmalıdır. Bu, hükümetin temel politikalarından işletmeye kadar çok çeşitli etkenleri kontrolü altında tutan bir gruptur. Bunların çoğu, cumhurbaşkanının yakın ailesi ile aralarında kan bağı bulunan kişilerden oluşur, geri kalanlar ise yakın tanıdıklardan veya yakın arkadaşlardan oluşan kan bağı bulunmayan gruplara ayrılır. İkinci elit grup, finans ve sanayi sektöründeki iş adamlarından, cumhurbaşkanının uzak akrabalarından ve ‘Bolashak’ adlı burs ile dünyanın dört bir tarafına gönderilen yeni nesillerden oluşmaktadır. Üçüncü elit grup, belediye başkanı veya vali gibi temel olarak yerel düzeyde aktif olan siyasi gruplardır. Bunlar, Kazakistan’da altyapı inşa etmek ve yerel ekonomiyi canlandırmak konusunda en etkili olanlardır.⁴⁰ Dave de buna benzer şekilde Kazakistan Cumhuriyeti’nin ana elitlerini Tablo 5’deki gibi 5 gruba ayırmıştır.

Tablo 5. Kazakistan Cumhuriyeti’ndeki Ana Elit Gruplar⁴¹			
Elit Grup	Anahtar İnsanlar veya Grup	Nazarbayev ile ilişki	İlgili Ekonomi Alanı
Timur Kulibaev	Timur Kulibaev, KMG başkanı	İkinci damadı	Petrol
Darigha Nazarbaeva	Darigha Nazarbaeva	Birinci kız	Medya, güvenlik, vergi, şeker, içki, eğlence sektörü
Kazkommertsbank Grubu	Nurzhan Subkhanberdin, Kazkommertsbank başkanı	Yakın ilişkili bürokrat	Banka, telekomünikasyon
Avrasya Grubu	Aleksandr Mashkevich (Kırgızistan Yahudisi)	Elit gruplarını kısıtlama rolü	Metaller sanayii
Kazakistan Koreli Grubu	Oleg Li, Vladimir Kim, Koreli işadamı şebekesi	Yakın ilişkili iş adamları	Petrol rafinerisi, kozmetik, bilgisayar, bilişim teknolojileri

Dave ve KIEP’in analizlerine göre ticari alandaki Kazakistan Koreli şebekesi, Nazarbayev hükümeti ile yakın bağ kurmuştur. Bunlar, Kuzey Kazakistan bölgesindeki rafinerinin kontrolünü elinde tutmakta olup ayrıca inşaat, elektronik dağıtım, kozmetik, bilgisayar ve bilişim teknolojileri sektörlerinde de lider bir role sahiptir. Örneğin, ‘KUAT’, ‘VERTEX’ ve ‘ALMATIN’, Kazakistan Korelilerinin kurmuş olduğu inşaat şirketlerindedir. Elektronik dağıtım alanında ‘PLANETA ELECTRONİKİ’ ve ‘TECHNODOM’ da vardır. ‘KAZAKHMY’S’un CEO’su Vladimir Kim ise Forbes’un ‘2008 Dünyanın En Zenginleri’ listesinde 214. sırada yer almış olup Kazakistan’ın en zengin adamı olarak bilinmektedir.⁴²

Fakat bugünlerde Kazakistan’da ekonomik sıkıntılarla uğraşan Koreliler de saha araştırmasında gözlemlenmiştir. Serbest piyasa ekonomisi başladıktan sonra bu duruma hızla

40 Jae Young Lee, Jae Nam Go, Sang Nam Park ve Ji Eun Lee, *The Political Elite and Power Structure of Kazakhstan* (Seul: KIEP (Korea Institute for International Economic Policy), 2009), 68-69.

41 Bhavna Dave, *Kazakhstan: Ethnicity, Language and Power (Central Asian Studies Series)* (London: Routledge, 2007), 148-149.

42 Jae Young Lee, Jae Nam Go, Sang Nam Park ve Ji Eun Lee, *The Political Elite and Power Structure of Kazakhstan*, 55-56.

uyum sağlayabilen ya da sağlayamayan Koreliler arasında maddi durum açısından büyük farklılıklar görülmektedir. Kazakistan Korelileri arasında Güney Kore'ye işçi olarak göç edenler veya göç etmeyi düşünenlerin çoğalmasa, ulusal ekonomik kriz ve maddi durumların kötüleşmesinden kaynaklanmaktadır.

4.5. Etnik Kimlik Duygusu

Kazakistan Korelilerinin etnik kimlik duygusu, nesil değişimi ve uzun bir egemenlik döneminden geçilmesi ile gittikçe değişmektedir. Bu kimlik duygusunun değişim hali, dil, eğitim ve ekonomik durumların analiziyle ayrıntılandırılmıştır. Bununla birlikte, etnik kimlik duygusunu koruma ve aktarma çabaları hala çeşitli açılardan ortaya çıkmaktadır. Bu durum aşağıdaki bölümlerde ayrıntılı olarak tartışılacaktır.

4.5.1. Etnik Kimlik Tanıma Düzeyi

Tablo 8, Kazakistan Korelilerinin etnik kimlik duygusu hakkındaki fikir ve hislerinin sıklık analizinin sonuçlarını göstermektedir. Etnik kimliğe ilişkin 4 madde 5 puanlık Likert tipi ölçekle incelenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Etnik Kimlik Duygusu				
	Gururluluk(a)	Örgütlere Katılım(b)	Aidiyet(c)	Bahsetmek(d)
Toplam	267	260	262	262
Kayıp Değer	2	9	7	7
Ortalama	4,52	2,95	3,80	3,53
Medyan	5	3	4	4
Standart Sapma	1.105	1.299	1.313	1.288
Varyans	1.220	1.688	1.723	1.660
Eğrilik	-2.498	0.132	-1.032	-0.586

'Kore soyundan olmaktan gurur duyuyor musunuz?' (a)' sorusuna 'Çok gurur duyuyorum' cevabı %77,3 ve 'Gurur duyuyorum' cevabı %12,3 oranla verilmektedir. Diğer katılımcılar 'Hiç gurur duymuyorum'u %7,1, 'Gurur duymuyorum'u %1,5 ve 'Orta'yı %1,1 oranında seçmişlerdir. 'Korelilere güçlü bir aidiyet hissediyor musunuz?' (c)' sorusuna da en çok verilen cevap %36,1 oranla 'Çok hissediyorum', ikinci sırada en çok verilen cevap ise %34,6 oranla 'Hissediyorum' şeklindedir. 'Hiç hissetmiyorum', 'Hissetmiyorum' ve 'Orta' cevapları sırasıyla %11,2, %6,3 ve %9,3 oranlarında verilmiştir. Sonuç olarak Kazakistan Korelilerinin %89,6'sı Koreli olmaktan gurur duyduğunu ve %70,7'si Koreli etnik grubuna aidiyet duygusu hissettiklerini belirtmektedir.

Böylelikle çoğu Kazakistan Korelisinin Koreli etnik kimlik bilincine sahip olmasının aksine, Kore Derneği veya sosyal örgütlerine aktif olarak katılma ya da Kore'den bahsetme

düzeylerinin nispeten düşük olduğu gözlemlenmektedir. ‘Korelilerden oluşan sosyal örgütlere aktif olarak katılıyor musunuz?’ (b) sorusuna ‘Orta’ diyerek cevap veren katılımcıların %26,4 oranla en çok olduğu gözlemlenmektedir. Bundan sonra sırasıyla %23,4 ‘Katılmıyorum’u, %16 ‘Katılıyorum’u, %16 ‘Çok katılıyorum’u ve %14,9 ‘Hiç katılmıyorum’u seçmiştir. Son olarak ‘Çevredeki insanlara Kore veya Koreliler hakkında ne kadar sık bahsettikleri’ (d) sorulduğunda %30,1 oranla en çok ‘Bahsediyorum’ cevabı, ikinci olarak da %26,8 oranla ‘Çok bahsediyorum’ cevabı verilmiştir. ‘Orta’, ‘Bahsetmiyorum’ ve ‘Hiç bahsetmiyorum’ cevapları ise sırasıyla %19,0, %11,5 ve %10,0 oranlarında verilmiştir.

Bu durumun üstesinden gelebilmek için 1990’lardaki Sovyet sisteminin çöküşü esnasında Kazakistan Korelileri arasındaki seçkinler Kore Federasyonu’nu kurmak ve organize etmeye gayret göstermişlerdir. Aynı zamanda Güney Kore hükümeti de mali destek sağlamaya devam etmiştir. Sovyet Rusya döneminde, etnik kimliklerini ve dillerini diğer azınlıklara göre daha az koruyabilmelerine rağmen, yüksek eğitilmiş aydınların yardımı ve liderliğiyle, diaspora hareketini istikrarlı bir şekilde sürdürebilmişler ve etnik kimliklerini bir ölçüde koruyabilmişlerdir.⁴³

Mülakat bulgularına göre, ulusal düzeyde, Kazakistan’daki Korelilerin çoğu, çeşitli etnik gruplarla ilişkilerinde birbirleriyle sürekli temas halinde olmalarından dolayı, Kore dili de dâhil olmak üzere Kore kültürüne ait geleneksel unsurların çoğunu kaybetmiş, ancak zihinsel kimlikleri Koreli olduklarını hala unutmamıştır.

4.5.2. Kazakistan Korelilerinin Yerel ve Diğerler Kültürlere Yönelik Tutumu

Diaspora açısından bakıldığında, yerel toplumun kültürünü, kazanımlarını veya politikalarını kabul etmek, sosyal uyum sürecinde önemli bir faktördür. Özellikle, Kazakistan’ın bağımsızlığından bu yana, dil, din, nüfus, ekonomi ve siyaset gibi çeşitli alanlarda birçok değişiklik olduğundan, Kazakistan Korelilerinin toplumsal değişimine yönelik algı ve tutumlarını incelemek de anlamlı bir analiz olacaktır.

	Kazakistan memnuniyeti (e)	Çok ulusluluktan memnuniyet (f)	Reformlardan memnuniyet (g)
Toplam	268	268	208
Kayıp Değer	1	1	61
Ortalama	3,44	4,16	3,26
Medyan	4	4	3
Standart Sapma	0.944	0.705	1.032
Varyans	0.891	0.497	1.065
Eğrilik	-0.758	-0.566	-0.283

43 Chong Jin Oh, “Diaspora Kimliği ve Kültürünün Oluşumu: Sovyet-sonrası Kazakistan ve Özbekistan’daki Ahıska Türkleri ve Kore Diasporalarının Karşılaştırmalı Analizi”, *Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi* 94 (2012), 24

‘Kazakistan Cumhuriyeti’nin ekonomik ve politik reformlarına ne kadar katılıyorsunuz?’ (g) sorusunda katılımcıların çoğu ‘Ne katılıyorum ne katılmıyorum’ cevabını vererek ya da cevapsız (%22,7) kalarak tarafsız kalmayı tercih etmiştir. Fakat reformlara karşı olumsuz görüşün (‘Kesinlikle katılmıyorum’: %8,2, ‘Katılmıyorum’: %24,9), olumlu görüşten (‘Kesinlikle katılıyorum’: %4,5, ‘Katılıyorum’: %11,9) kısmen daha çok olduğu gözlemlenmektedir. Mülakat sırasında katılımcılar tarafından Kazakistan Cumhuriyeti’nin dil politikası dışında herhangi bir politika hakkında ne olumlu ne de olumsuz görüş alınmaması, bu eğilimin Kazakça merkezli dil politikasına karşı olumsuz düşünceler ile ilgili olduğunu düşündürmektedir.

Politika ile ilgili memnuniyetten bağımsız olarak, ‘konut memnuniyeti (e)’ ile ilgili kısım nispeten olumlu bir görünüm arz etmektedir. Anket sonuçlarına göre Kazakistan Korelilerinin çoğu yaşadıkları ülkeden memnundur. Katılımcıların %47,2’si Kazakistan’da yaşamaktan memnun olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların %30,1’i tarafsız cevabı vermiş, %9,7’si ‘Memnun değilim’, %4,8’i ‘Hiç memnun değilim’ ve %7,8’i ‘Çok memnunum’ cevabını vermiştir.

Hatta ‘çeşitli milletlerle beraber yaşamak (f)’tan daha çok memnun oldukları gözlemlenmektedir. “Hiç memnun değilim” ya da “Memnun değilim” gibi olumsuz cevaplar veren sadece birer kişi olmuştur. Memnun olan katılımcılar %51,7, çok memnun olanlar ise %32,7 oranındadır.

Fakat Kazakistan’ın bağımsızlığının yanı sıra, milliyetçi politikadan ya da ülkenin durumundan memnun olmayan nüfusun, Rusya’ya ya da diğer ülkelere çoktan göç ettiğini de gözden kaçırmamak gerekir. Shin’e göre 1993 yılının başında 1.498.000 kişi ve 1994 yılında 220.400 kişi Kazakistan’dan yurt dışına göç etmiştir. Bu göç hareketlerinden dolayı Karaganda ve bazı bölgelerin tüm nüfusu %10 azalmıştır.⁴⁴ Aynı dönemde yaklaşık 40 bin civarındaki Orta Asya Korelisinin Rusya Uzak Doğu bölgesine veya Moskova gibi büyük şehirlere taşındığı tahmin edilmektedir.⁴⁵ Yoon’un Kartal bölgesinde yaptığı araştırmasına göre 1989 yılında Kartal bölgesinde 12 bin Koreli yaşamaktadır. Fakat 1997 yılındaki nüfus sayımında bu sayının 6200 kişiye düştüğü görülmektedir. Bunun sebebi Kartal bölgesinde yaşamış Korelilerin Uzak Doğu bölgesi, Rusya ve Ukrayna gibi yerlere göç etmesidir. Özellikle 1990 yılından 1993 yılına kadar yoğun bir nüfus Uzak Doğu’ya göç etmiştir.⁴⁶ Bu yeni göç hareketlerinin meydana gelmesinde etnik çatışmalardan kaçmak ve ekonomik olarak daha iyi yaşam koşulları bulmak istemeleri gibi karışık faktörler etkili olmuştur.

44 Yang Sub Shin, “A Study on the Cultural Policies of Central Asian Countries after Break-down of Soviet Union”, *Middle Asia Studies* 22/1 (2003), 145

45 Sung Ho Chung, “The Sociocultural Characteristics of Korean Ethnics in Central Asia”, *Korea Journal of Population Studies* 20/2 (1997), 165

46 Hyung Sook Yoon, Jung Won Kang, Kyung Hak Kim, Heon Jong Lee ve Yeon Wook Jung. “Emergence of Kazakh Ethno-nationalism and Identity Problems of Koreans in Kazakhstan in the Post-USSR era”, *Seul Ulusal Üniversitesi Karşılaştırmalı Kültür Enstitüsü* 6/1 (2000), 18

Sonuç

Bu çalışmanın başında, Primorski Krayı'na yerleşmiş olan Korelilerin Kazakistan'a zorunlu göçleri ve yerleşim süreci incelenmiştir. Zorlayıcı bir ulusal politika baskısı etkisinde, anavatanlarını kaybetmiş olmalarına rağmen kendilerini koruyabilen, azınlık bir halk olarak, Kazakistan Korelileri mevcut duruma hızla uyum sağlamayı seçmişlerdir. Ruslaştırma eğitimini gönüllü olarak kabul etmiş ve Rusçayı hızla öğrenerek Sovyet sistemine adapte olmaya çalışmışlardır. Stalin'in ölümünden sonra 1959'da ikamet özgürlüğü hakkını kazanmış olan Kazakistan Korelileri, geçmişte elde ettikleri ekonomik birikimleri sayesinde Sovyetler Birliği'ndeki büyük şehirlere taşınabilmiş ve bu sayede yükseköğrenimli ikinci ve üçüncü kuşaklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Sovyet sistemi altında nispeten istikrarlı bir konumda yaşayan Kazakistan Korelileri, Sovyet sisteminin çöküşüyle birlikte yeni değişikliklerle karşı karşıya kalmışlardır. Orta Asya ülkeleri bağımsızlıklarını kazandıktan sonra, "yerel halk odaklı milliyetçilik" politikası ortaya çıkmış ve İslamcılık politikası gelişimi başlamıştır. Bu eğilim, on binlerce Orta Asya Korelisinin yeniden göç etmesine neden olmuştur. Geride kalan Koreliler ise ulusal ve dilsel engellerden dolayı sosyal statülerinin düşmesi ve iş alanına geçmeleri gibi engellerin yol açtığı karışıklık dönemiyle tekrar karşı karşıya kalmışlardır. Bu bağlamda Kazakistan Korelilerinin günümüzdeki sosyo kültürel yapısı incelenmiştir ve aşağıdaki gibi özetlenmektedir:

Birinci olarak, günlük yaşamda en sık ve en iyi düzeyde kullanılan dilin Rusça olduğu gözlemlenmiştir. İkincil olarak İngilizce ve Kazakça takip etmektedir. Kullanım sıklığı ve dil bilgisi düzeyi açısından Korece; araştırılan ve yukarıda belirtilen kriterler bakımından tüm maddelerde en düşük puan alan dil olmuştur. Toplum üstünde etnik kimliği oluşturmakta en büyük etkenlerden biri olan dil, Korelilerin Ruslaşmasındaki en önemli faktörlerden biri olduğu görülmüştür.

İkinci olarak, Kazakistandaki Kore halkı, belirli bir ortak dine mensup olmamakla birlikte farklı dinlere dağılım göstermişlerdir. Kazakistan Korelilerinin toplam nüfusu içinde %5,2'si Müslüman, %49,4'ü Hristiyan, %11,4'ü Budist ve diğer %28,5'i herhangi bir dine mensup değildir. Slav milletler dışında Hristiyanların sayısı Kazakistan Korelileri arasında en yüksek seviyede olmakla birlikte, Rus Ortodoks ve Protestan Hristiyan olarak sınıflandırılmamıştır. Ayrıca Güney Kore'de yok sayılabilecek kadar nadir bulunmasına rağmen Kazakistan'da Rus Ortodoks veya Müslüman olan Kazakistan Korelilerinin bulunması, Kazakistan Korelilerinin buradaki yerel halkla dinsel etkileşimde bulunduğunu göstermektedir.

Üçüncü olarak, Kazakistan Korelileri arasında yükseköğretimini tamamlayan nüfus oranı %47,1 olup Kazakistan'daki tüm etnik grupların ortalamasından yaklaşık %20 oranında daha fazladır. Kazakistan Korelileri, Güney Kore ve tüm dünyadaki Kore diasporasında olduğu gibi çocuklarına kaliteli eğitim sağlayabilme isteği göstermektedirler.

Dördüncü olarak, Orta Asya Korelilerine yönelik daha önce yapılmış olan çalışmalarla benzer şekilde, anket katılımcıları arasında mesleki durum sorusuna profesör ve doktor gibi

üst düzey unvan sahipleri sayısının birinci sırada, özel şirket yöneticilerinin de ikinci sırada geldiği gözlemlenmiştir. Bu sebeple, Kazakistan Korelilerinin ekonomik anlamda daha rahat bir yaşam sürdükleri anlaşılmaktadır. Sovyet sisteminin dağılmasından sonra, özellikle yeni kuşaktan itibaren kamusal alan yerine özel iş alanına yönelen ve ekonomik güçlerini artırmaya çabalayan kişilerin olduğu mülakatlar sırasında gözlemlenmiştir.

Beşinci olarak, etnik kimlik konusunda da Kazakistan Korelilerinin %89,6'sının Koreli olmaktan gurur duyduğu ve %70,7'sinin Koreli etnik grubuna aidiyet duygusu hissettikleri gözlemlenmiştir. Fakat Kore derneği veya Kore ile ilgili sosyal örgütlere aktif olarak katılma veya Kore hakkında paylaşımda bulunma düzeyinin nispeten düşük olduğu gözlemlenmektedir.

Son olarak, bazı mülakat katılımcıları, günlük yaşamlarında, istihdam alanlarında veya dil kullanımında etnik ayrımcılığa maruz kaldıklarını açıklamalarına rağmen çoğu katılımcı, bu ayrımcılığı yerel halk olmamalarından kaynaklı, olağan bir durum olarak kabul ettiklerini belirtmiş ve hiçbir ayrımcılık deneyimi yaşamadıklarını söylemişlerdir. Anketin sonucuna göre, Kazakistan'da yaşamaktan memnun olan Kazakistan Korelilerinin sayısı çoğunluktadır.

Kazakistan Korelileri, Rusya, Türkistan ve Avrupa gibi çeşitli bölgelerden gelen kültürlerle sürekli temas ve alışverişte bulunmuştur. Bu deneyim, yerel topluluğa iyi uyum sağlamak için bir araç olmuş ve diğer insanlarla uyumlu ilişki kurmalarının temeli hâline gelmiştir. Kazakistan Kore halkının kendi etnik kökenlerini bir noktaya kadar koruyabilmeleri ve aynı zamanda günümüzdeki sosyal değişiklikler de hızla adapte olabilmeleri için büyük ve az rastlanır bir çaba göstermelidir. Ayrıca bu diasporanın yerel halk ve devlet ile sağlıklı ilişkiler kurup istikrarlı bir toplum düzeni oluşturabilmeleri için dikkatli bir gözlem altında olunup bu azınlık durumunda olan Kazakistan Korelilerinin doğru bir şekilde desteklenmesi gerekmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/References

- Ahn, Jung Kook. "Current Situation of Muslim Migrants in Korea and Sectarian Differentiation - Focused on Shia Muslims", *The Journal of Humanities* 36/3 (2015): 155-181.
- Ban, Byung Yool. "A Field Survey Report of the First Korean Village in Russia, Tizinkhe Village", *Kore Çağdaş Tarihi Araştırmaları* 26 (2003): 209-239.
- Bilgin, Nuri. *Kimlik İnşası*, İzmir: Aşina Kitaplar Yayınları, 2007.
- Chung, Sung Ho, "The Sociocultural Characteristics of Korean Ethnicities in Central Asia", *Korea Journal of Population Studies* 20/2 (1997): 161-180

- Dave, Bhavna. *Kazakhstan: Ethnicity, Language and Power (Central Asian Studies Series)*, London: Routledge, 2007.
- Greene, Richard. P ve Pick, James. B. *Exploring the Urban Community: A GIS approach*, Çeviren Shin, Jeong Yeop. Seul: Yiso, 2011.
- Hwang, Young Sarm. "Reappraisal and Structural Characteristics of The Ex-Soviet Koreans", *Kore Ulusal Araştırma Konseyi* 68 (2016): 162-198.
- Kang, G. A. *История Корейцев Казахстана*. Almaty, 1995.
- Khan, Valeriy S. "Koreans in Soviet and Post Soviet Central Asia: Adaptation, Social Status and Achievements", *Journal of Diaspora Studies* 5/2 (2011): 153-171.
- Kim, German. *나는 고려사람이다*. Seul: Gughagjalyowon, 2013.
- Kim, Joong Kwan ve Yoon, Hee Joong. "An Analysis on Kazakhstan's Multi-Cultural Coexistence Policy: Focusing On The Demographic Sociology To The Multi-Religious Phenomenon", *Journal of Korea Middle East Studies* 34/4 (2014): 27-51.
- Kim, Joong Kwan. "Migration Process of Kopë-capam of Central Asia and Their National Identity", *Journal of Global Culture* 7/1 (2016): 1-29.
- Kim, Sang Chul. "History of Ethnic Soviet-Kazakhstani Korean Elite - Focused on the Visual Contents of 1930-1960's", *Kore Ulusal Araştırma Enstitüsü* 43 (2010): 4-22.
- Ko, Ka Young. "Kazakhstan Bespermak and Soybean Paste Soup: The Koreans between the Ethnic Identity and Hybridity", *Journal of Western History* 38 (2016): 237-284.
- Kwon, Hee Young ve Khan, Valeriy S. *중앙아시아 초원의 유랑농업, 우즈베키스탄 고려사람의 고본지 연구*. Sungnam: Kore Zihinsel Kültür Enstitüsü, 2004.
- Lee Jae Young, Go Jae Nam, Park Sang Nam ve Lee Ji Eun. *The Political Elite and Power Structure of Kazakhstan*, Seul: KIEP (Korea Institute for International Economic Policy), 2009
- Lee, Sang Geun. *러시아 중앙아시아 이주의 역사*, Seul: Kukhak Jaryowon, 2010.
- Oh, Chong Jin. "Diaspora Kimliği ve Kültürünün Oluşumu: Sovyet-sonrası Kazakistan ve Özbekistan'daki Ahıska Türkleri ve Kore Diasporalarının Karşılaştırmalı Analizi", *Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi* 94 (2012) : 14-26
- Oh, Chong Jin. "Soviet Korean (Koryo-in) in Central Asia And Korean Greligious Activities in Post-Soviet Central Asia", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 53/ 2 (2013) : 211-224.
- Olcott, Martha Brill. *The Kazakhs*, Stanford: Hoover Institution Press, 1987.
- Shin, Yang Sub. "A Study on the Cultural Policies of Central Asian Countries after Break-down of Soviet Union", *Middle Asia Studies* 22/1 (2003): 103-158
- Smailov, A. A. *Analytical Report 'Results of the 2009 National Population Census of the Republic of Kazakhstan'*. Astana: The Agency on Statistics of the Republic of Kazakhstan, 2011. Erişim 25 Ocak 2019. https://www.liportal.de/fileadmin/user_upload/oeffentlich/Kasachstan/40_gesellschaft/Kaz2009_Analytical_report.pdf
- Stalker, Peter. *The No-Nonsense Guide to International Migration*, London: New Internationalist Publications, 2001.
- United Nation, "2017 International Migration Report", Erişim 14 Ocak 2019. https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017_Highlights.pdf

- Yoon, Hyung Sook., Kang, Jung Won., Kim Kyung Hak., Lee, Heon Jong. ve Jung, Yeon Wook. “Emergence of Kazakh Ethno-nationalism and Identity Problems of Koreans in Kazakhstan in the Post-USSR era”, *Seul Ulusal Üniversitesi Karşılaştırmalı Kültür Enstitüsü* 6/1 (2000): 3-62
- Yun, Pyong Suk. “Sufferings and Forced deportation of Soviet Korean”, *Journal of Chung-Ang Historical Studies* 21 (2005): 572-594.
- Yim, Young Sang. “Russia.Uzbekistan.N.Korea and Uzbekistan Again:A Life Story of Fergana Koryecoin Kim Leonid”, *Journal of history and culture* 35 (2010) : 525-554.
- Yim, Young Sang ve Jeong, Mak Lae. “Russia in Korea - With a Focus on Soviet Korean Towns”, *Humanities Studies East and West* 52 (2016): 275-295.
- Yurt Dışı Koreliler Durumu 2017. Seul: Güney Kore Dış İşleri Bakanlığı, 2017.

Yüz Yüze Görüşme katılımcıları:

No	Kod	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durumu	Şehir	Meslek	Mülakat Tarihi
1	ASTK4	Kadın	33	Evli	Astana	Kore mağazası sahibi	30.06.18
2	ASTK5	Kadın	22	Evli	Astana	Kore mağazası sahibi	
3	ASTK6	Kadın	15	Bekar	Astana	Öğrenci	
4	AMTK5	Erkek	36	Bekar	Almatı	Araştırma Görevlisi	12.07.18